

SCIENCE AND
EDUCATION **FOR**
SUSTAINABLE
LIFE

Fiskeriförsöksstationen i Älvkarleby 1915-2025

Vad som kommer att ske eller skulle kunna ske hösten 2025 med rom och fisk vid Brobacken och vad som skulle kunna göras under romtagningen 2025 för att öka chansen till framtida återetablering av laxfisk.

Fiskutsättningar i Dalälven

Tabell 1. Årliga utsättningar av kompensationsodlad smolt i Dalälven sedan 1990-talet.

Art	Antal	Romleverantör	Odling	Finansiär
Lax	70 000	SLU	Västanaå	Vattenfall kraftbolag
Lax	60 000	SLU	Ljusne	Fortum kraftbolag
Lax	60 000	SLU	Brobacken, SLU	Lanforsen- Untra -fonden
Havsöring	30 000	SLU	Brobacken, SLU	Lanforsen- Untra -fonden
Havsöring	25 000	SLU	Brobacken, SLU	Fortum kraftbolag
Total summa	245 000 185 000			

Avveckling av SLU Fiskeriförsöksstation

- SLU har tyvärr tvingats fatta beslut om avveckling då vi står utan finansiering från 2025
- Avveckling den 15 november 2025
- Planen är att sätta ut sista smolten våren 2025 och leverera sista rommen hösten 2025.
- Detta får troligen negativa effekter på fiskbestånden och den biologiska mångfalden i Dalälven. Minskar möjligheten till framtida återetablering av vilt lekande laxfisk i Dalälven.
- Det ingår dock inte i SLU:s uppdrag att finansiera kompensationsodlingen så vi kan inte fortsatt bedriva verksamheten.

Hur blev det så här?

- När Fiskeriverket lades ned 2011 överfördes fonden till HaV och verksamheten till SLU. HaV har finansierat verksamheten fram till 2022.
- Lanforsen-Untran fonden räckte inte i evinnerlig tid
- Oklart vilka som är parter i de sk Dalälvsavtalen
- Oklart om någon är skyldig att sätta ut de 90 000 smolt som Fiskeriförsöksstationen gjort i decennier.
- Ingen domstol kan avgöra något innan NAP för nedre Dalälven är klar
- NAP uppskjuten från Feb 2024 till 2026.

Situationen nu

Fisk i behållning 20250916

- Ca 45 000 två somrig öring (25 000 till Fortums åtaganden 2026)
- Ca 85 000 ensomrig öring (25 000 till Fortums åtaganden 2027)
- Ca 500 tvåsomrig lax

Planerad romtagning oktober 2025

- 100 laxhonor för Fortum och Vattenfalls åtaganden om 130 000 laxsmolt 2027
- 60 öringhonor för Fortums åtaganden 2028– 25 000 öring smolt
- Extra romtagning ? (möjlig om beställning läggs nu)

Hur kan fisken räddas när SLU lämnar lokalerna 15 november ?

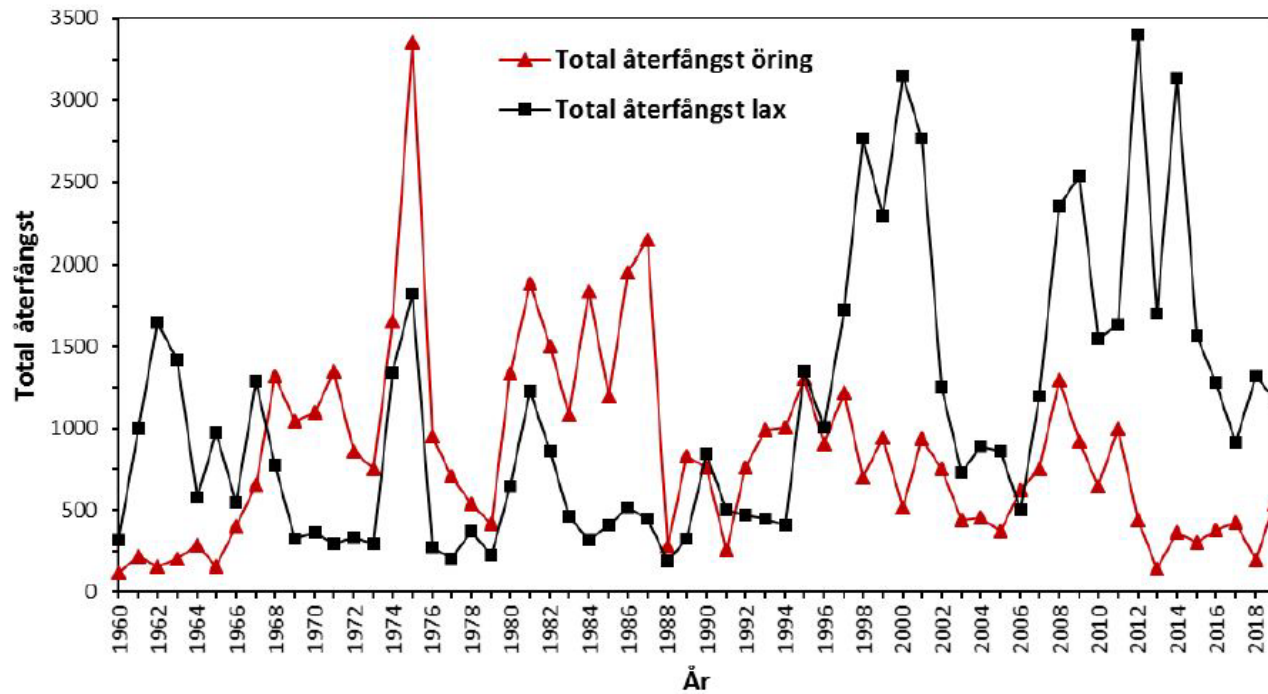
Fisk i behållning 20250916

- Ca 45 000 två somrig öring (25 000 till Fortums åtaganden 2026)
- Ca 85 000 ensomrig öring (25 000 till Fortums åtaganden 2027)
- Ca 500 tvåsomrig lax
- Ev. extra rom (utöver Fortum och Vattenfalls åtaganden)
- SLU vill gärna se att någon annan tar över verksamheten och tar hand om den fisk som är inne
- Om inget intresse finns behöver SLU släppa ut fisken under avvecklingsfasen

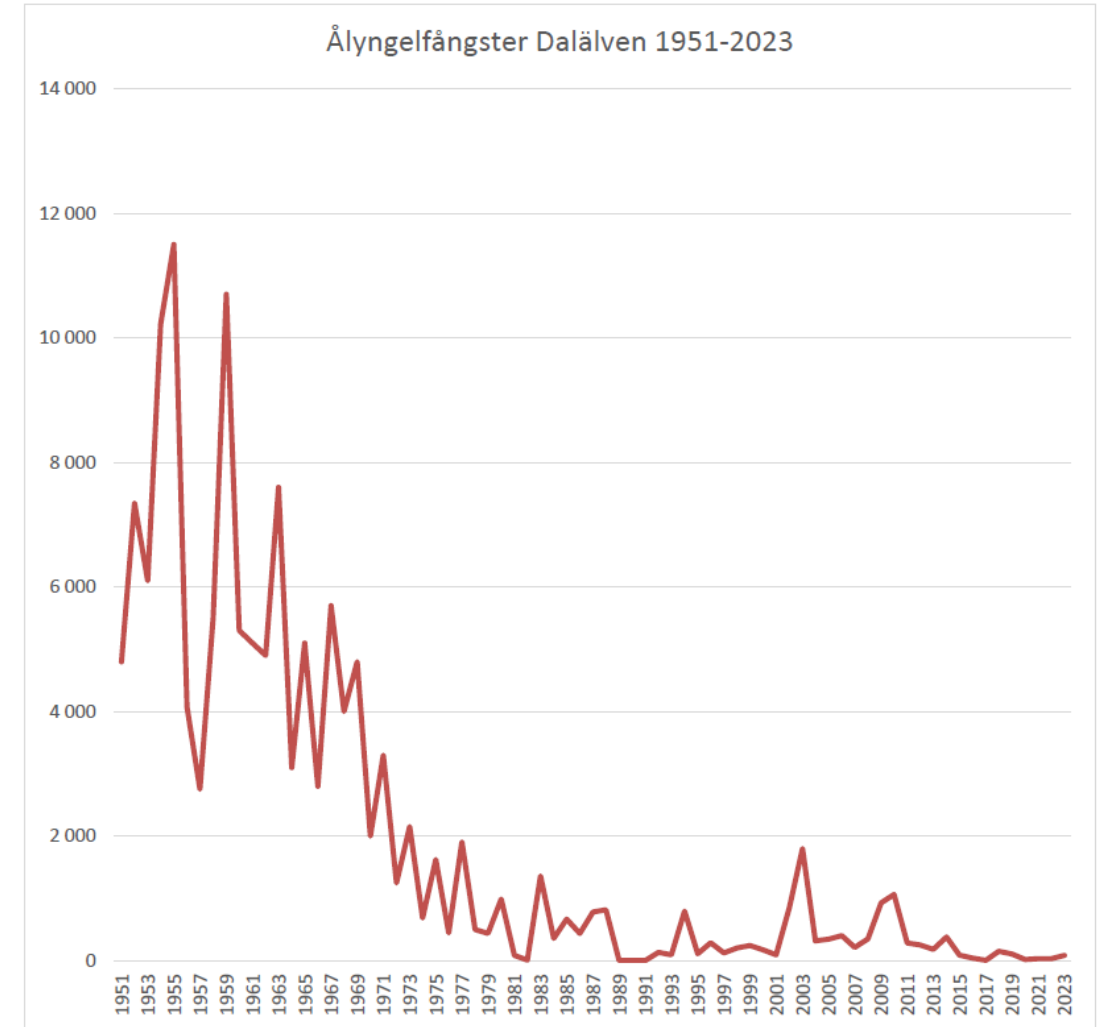
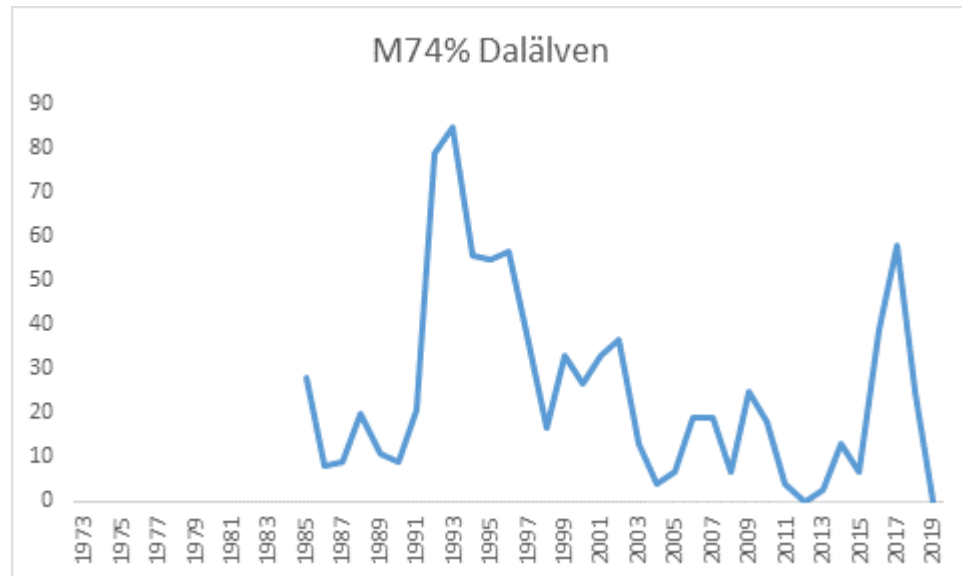

Strömakvarie, 35 000 l, kontrollerbar strömhastighet 0-1,2m/s

Miljöövervakning

Figur 1. Totalt antal återfångade öringar och laxar per år vid fångstfällan i Älvkarleby (>30 cm och >0.2 kg) mellan åren 1960 och 2019. Fångstmetoden skiljer sig från och med 2013 (se datamaterial).

Elfiskekurs

Märkningskurs

Finns det en framtid för fisken?

Hur kan vi göra det bästa av situationen?

Prioriterade mål ur biologisk synvinkel

- Hålla tillräckligt med fisk i älven för hållbar population
 - Hålla kvar utsättningsmängderna så nära de ursprungliga som möjligt, ssk för öring.
- Tillräcklig genetisk variation för framtida återetablering -undvika en genetisk flaskhals
 - Ta in tillräckligt med föräldrafiskar
 - Frysa in mjölke från öring (kryokonservering)
- Underlätta återetablering
 - Utsättning av yngre livsstadier i lämpliga habitat (bl.a. för att undvika fall backs)
 - Tillräckligt med lekfisk som kan flyttas upp i systemet (ökar möjligheterna att det självreproducerande beståndet växer till)
- Utveckla metoder för övervakning av bestånden + kontinuerlig datainsamling (elfiske, räkning av smolt & lekfisk) under etableringsfasen
- Fortsatt övervakning M74 och uppvandrande fisk

Fisk finns idag i Brobacken som skulle kunna användas till detta om intresse och finansiering finns!
Agerar ingen nu finns ingen möjlighet att upprätthålla öringstammen på nuvarande nivå 2026 & 2027

Kompetens finns för detta på bl.a. SLU om intresse finns! Behöver lösas nu 2025 om inte ett år av övervakning ska tappas. Viktigt att uppföljningen startar FÖRE åtgärderna införs för att kunna jämföra med situationen innan.

Finns det en framtid för fisken?

Håll en levande genbank!
Tappa inte övervakningen!

För övrigt anser jag att Fiskeriförsöksstationen bör
bevaras. [Fiskeriförsöksstationen i Älvkarleby](https://www.slu.se/om-slu/om-oss/fiskeriforsoksstationen-i-alkarleby) | [slu.se](https://www.slu.se)